

OD REDAKCJI

Z początkiem 1982 roku na jednym z zebrań Komitetu Redakcyjnego postanowiliśmy wydać specjalny numer naszego kwartalnika poświęcony 25-leciu Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Mimo, że czas był mało sprzyjający, a opóźnienia w ukazywaniu się poszczególnych zeszytów Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej dochodziły do dwóch lat, zwróciliśmy się do ponad czterdziestu osób z prośbą o napisanie artykułów przeglądowych, lub wspomnień, bądź też o przysłanie wypowiedzi na temat mechaniki i jej rozwoju.

Pierwsza grupa osób, do której zwróciliśmy się to inicjator utworzenia naszego Towarzystwa profesor Witold Nowacki oraz Prezesi Zarządu Głównego PTMTiS ubiegłych kadencji. Na nasze zaproszenie otrzymaliśmy artykuł wspomnieniowy od profesora W. Nowackiego, list od profesora Jerzego Mutermilcha, refleksje o przyszłości PTMTiS od profesora Zbigniewa Brzoski oraz oryginalne artykuły naukowe od profesorów Zbigniewa Kączkowskiego i Marka Dietricha.

Następnie korzystając z istniejącego już opracowania na temat przewidywanego rozwoju mechaniki w najbliższym okresie, przedstawionego na jednym z zebrań Komitetu Mechaniki PAN, zwróciliśmy się z prośbą o opracowanie artykułów do pięciu Autorów wspomnianego zbiorczego opracowania. W ten sposób powstały artykuły o przyszłości poszczególnych gałęzi mechaniki napisane przez profesorów Jacka Stupnickiego, Kazimierza Sobczyka oraz docenta Bogusława Radziszewskiego. Profesor Krzysztof Wilmański włączył uwagi dotyczące przyszłości termodynamiki ośrodków ciągłych do swojego artykułu przeglądowego.

Zaprosiliśmy również ponad trzydziestu Kolegów do napisania artykułów przeglądowych z różnych dziedzin mechaniki. Zdając sobie sprawę z przeciążenia pracą zwłaszcza wielu starszych Kolegów, uniemożliwiającego im poświęcenia potrzebnej ilości czasu, zwróciliśmy się również do młodszych wiekiem, ale już doświadczonych Kolegów. Tu niestety spotykaliśmy się często z odmową, a kilka razy, pierwotnie pozytywna odpowiedź zmieniła się w odmowę napisania artykułu, niestety dopiero w chwili, gdy termin, nawet ten przedłużony o pół roku, już minął. Planowaliśmy by wszystkie artykuły przeglądowe były opracowane na zasadzie referat przeglądowy — koreferat. Postulat w pewnym sensie spełniają jedynie artykuły Kolegów: S. Drobniaka i W. Kani oraz profesora J. Ostrowskiego.

Kilka artykułów przeglądowych ma wpłynąć jeszcze w terminie późniejszym i zostaną one wydrukowane w następnych zeszytach naszego kwartalnika. Wymienimy tu obiecane artykuły przeglądowe z termodynamiki i teorii powłok. Widoczny jest brak artykułów, o które zresztą zabiegaliśmy, przeglądów prac teoretycznych z mechaniki ośrodków ciągłych, zarówno ciała stałego jak i cieczy i gazów. Zamieszczone artykuły obejmują

tylko niewiele działów mechaniki i stanowią w dużej mierze subiektywne spojrzenie Autorów zależne na ogół od ich zainteresowań naukowych. Redakcja chętnie zamieści zarówno wypowiedzi i opinie dotyczące dziedzin mechaniki, na temat których zostały wydrukowane artykuły przeglądowe, jak i nowe prace przeglądowe z innych gałęzi mechaniki. Zapraszamy czytelników do przysyłania takich artykułów, wydaje nam się, że mogą one zainteresować wielu.

Mechanika jest jedną z najstarszych gałęzi nauk ścisłych. Mimo to obserwujemy dalszy burzliwy jej rozwój w latach po drugiej wojnie światowej. Powstały nowe działy tej nauki. Uzupełniliśmy ten Jubileuszowy Zeszyt tłumaczeniem klasyfikacji, jaką od niedawna stosuje Applied Mechanics Reviews. W przekładzie natrafiliśmy na trudności spowodowane brakiem, lub niejednoznacznością terminów polskich.

Zeszyt kwartalnika poświęcony Jubileuszowi Towarzystwa nie może, naszym zdaniem, obyć się bez wspomnień dotyczących powstania i pierwszych miesięcy działalności PTMTiS, a przede wszystkim bez wymienienia osób szczególnie zasłużonych w długoletniej działalności społecznej na rzecz Towarzystwa. Zamieszczamy również listę członków honorowych PTMTiS i listę członków zagranicznych. Stwierdziliśmy z wielkim smutkiem, że wielu naszych Nauczycieli, Kolegów i Przyjaciół odeszło już od nas na zawsze. Spośród 117 członków założycieli nie ma już wśród nas około połowy.

Redakcja

UTWORZENIE I POCZĄTKI DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ

Z inicjatywy profesora Witolda Nowackiego sprawa powołania Towarzystwa została przedyskutowana na konferencjach: Zakładu Mechaniki Ośrodków Ciągłych IPPT PAN (sierpień 1957), Zakładu Mechaniki Cieczy i Gazów IPPT PAN (wrzesień 1957) oraz Komitetu Inżynierii Lądowej PAN (sierpień 1957). W owym czasie w konferencjach tych uczestniczyli prawie wszyscy pracownicy nauki z dziedziny mechaniki w Polsce. W wyniku wymiany poglądów uczestnicy konferencji wypowiedzieli się za celowością zorganizowania Towarzystwa.

Założenia programowe i organizacyjne zostały opracowane przez profesorów Witolda Nowackiego, Witolda Wierzbickiego, Wacława Olszaka, Jerzego Mutermilcha, Zbigniewa Kączkowskiego, docenta (wtedy) Henryka Waldena i mgr inż. (również wtedy) Wojciecha Urbanowskiego. Sporządzono listę i wysłano zaproszenia do 119 osób z całej Polski, pracujących naukowo w dziedzinie mechaniki, na zebranie w Warszawie w sprawie utworzenia PTMTiS. Z liczby tej na zebranie przybyły 74 osoby, 21 osób odpowiedziało listownie usprawiedliwiając nieobecność, dalsze 22 osoby spośród zaproszonych zgłosiło w niedługim czasie akces do Towarzystwa.

Za datę utworzenia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej należy uznać dzień 13 marca 1958 r., kiedy to na zebraniu członków założycieli (w Pałacu Kultury i Nauki, sala 1003, X piętro) postanowiono jednomyślnie powołać Towarzystwo do życia. PTMTiS zostało następnie zarejestrowane w dniu 18 czerwca 1958 r. i wpisane pod nr 645 do rejestru Stowarzyszeń i Związków Prezydium Rady Narodowej w mieście stołecznym Warszawie.

* Poniżej podajemy listę uczestników zebrania założycielskiego oraz osób, które zgłosiły akces do Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teroetycznej i Stosowanej na zaproszenie Komitetu Organizacyjnego. Lista zawiera łącznie 117 nazwisk. Z liczby tej odeszło już od nas na zawsze 53 Kolegów, 4 osoby wyemigrowały z Polski, los 7 osób nie jest mi znany, nazwiska te nie ukazują się już w Nauce Polskiej. Listę podajemy z ówczesnymi tytułami Kolegów.

Uczestnicy zebrania założycielskiego:

Prof. Lucjan Ballenstedt

Prof. dr Maciej Bieniek

Prof. dr Julian Bonder

Prof. dr Zbigniew Brzoska

Prof. dr Jan Buchholtz

Doc. dr Zbigniew Budzianowski

Knt. Eustachy Burka

Z-ca prof. Roman Ciesielski

Doc. knt. Jerzy Czechowicz

Prof. dr Janusz Czulak

Prof. dr Władysław Fiszdon

Z-ca prof. Alfred Haberkak

Doc. Tadeusz Iwiński

Z-ca prof. Franciszek Janik

Prof. dr Marian Janusz

Prof. dr Sylwester Kaliski

Prof. dr Edmund Karaśkiewicz

Doc. Roman Kazmierczak

Prof. dr Stefan Kaufman

Prof. knt. Zbigniew Kączkowski

Doc. Igor Kisiel

Prof. dr Zenobiusz Klębowski

Prof. dr Tadeusz Kozłowski

Prof. dr Jerzy Leyko

Doc. Jerzy Lipka

Prof. dr Michał Łunc

Prof. dr Jan Madejski

Prof. dr Jerzy Mandes

Z-ca prof. Jerzy Mierzejewski

Prof. dr Franciszek Misztal

Doc. knt. Adam Mitzel

Doc. knt. Jerzy Mossakowski

Knt. Zofia Mossakowska

Prof. dr Jerzy Mutermilch

Knt. Janusz Murzewski

Prof. dr Jarosław Naleszkiewicz

Prof. dr Witold Nowacki

Doc. knt. Zbigniew Olesiak

Prof. dr Waław Olszak

Prof. dr Eugeniusz Olszewski

Prof. dr Zbigniew Pączkowski

Prof. dr Tadeusz Pełczyński

Prof. dr Marian Piątek

Prof. Radzimir Piętkowski

Z-ca prof. Jerzy Pindera

Z-ca prof. knt. Kazimierz Piszczyk

Prof. dr Wieńczysław Poniż

Doc. knt. Włodzimierz Prosnak

Z-ca prof. Romuald Romicki

Prof. Aleksander Rylke

Prof. dr Antoni Saustowicz

Mgr inż. Antoni Sawczuk

Doc. dr Jerzy Sielski

Doc. dr Celestyn Steckiewicz

Prof. dr Bohdan Stefanowski

Z-ca prof. Jerzy Sułocki

Prof. Ludomir Suwalski

Knt. Andrzej Szaniawski

Prof. dr Edmund Szczepaniak

Prof. dr Jan Szmelter

Prof. inż. Adam Tadeusz Troskoleński

Prof. dr Stanisław Turski

Prof. Feliks Tychowski

Mgr inż. Wojciech Urbanowski

Prof. Janusz Walczak

Doc. knt. Henryk Walden

Prof. dr Zbigniew Wasiutyński

Prof. dr Witold Wierzbicki

Doc. knt. Józef Więckowski

Doc. knt. Marek Zakrzewski

Prof. dr Kazimierz Zarankiewicz

Doc. knt. Jerzy Zawadzki

Prof. dr Stefan Ziemba

Doc. knt. Henryk Zorski

Akces do powstającego PTMTiS zgłosili następujący Koledzy:

Prof. dr Stanisław Błaszkwia

Prof. dr Stanisław Bodaszewski

Knt. Augustyn Borez

Prof. dr Stanisław Brzozowski

Doc. knt. Wojciech Brzozowski

Prof. dr Witold Budryk

Prof. dr Jerzy Bukowski

Prof. dr Włodzimierz Burzyński

Prof. dr Romuald Cebertowicz

Prof. Adam Cybulski

Prof. dr Edward Czetwertyński

Knt. Ryszard Dąbrowski

Prof. dr Stefan Drobot

Doc. Czesław Eimer

Knt. Józef Golecki

Prof. Stanisław Hüchel

Doc. knt. Artur Kacner

Z-ca prof. Lech Kobyliński

Prof. dr Aleksander Krupkowski

Prof. dr Mirosław Krzyżański

Prof. dr Aleksander Lisowski

Prof. dr Konstanty Lisowski

Prof. dr Jerzy Litwiniszyn

Doc. Jerzy Łempicki

Knt. Jakób Mames
Prof. Bolesław Majzel

Prof. dr Stanisław Ochęduszko

Prof. dr Jan Oderfeld
Knt. Michał Owczynnikow
Doc. knt. Zdzisław Parszewski
Doc. knt. Stefan Perycz

Prof. dr Wojciech Rubinowicz

Prof. dr Stanisław Rydlewski

Doc. knt. Marek Sokołowski

Prof. dr Franciszek Szelągowski

Prof. dr Robert Szewalski
Knt. Zdzisław Szymański
Doc. knt. Wojciech Truszkowski
Doc. Zenon Wiłun

Prof. dr Kazimierz Wolski

Knt. Kazimierz Wysiatycki

Prof. dr Józef Wysocki

Knt. Michał Życzkowski

Na tym samym zebraniu w dniu 13 marca 1958 r. wybrany został Zarząd Główny w składzie:

Przewodniczący — prof. dr Witold Wierzbicki
Wiceprzewodniczący — prof. dr Witold Nowacki
Wiceprzewodniczący — prof. dr Waclaw Olszak
Sekretarz Generalny — prof. dr Zbigniew Kączkowski
Skarbnik — prof. dr Kazimierz Zarankiewicz
Członek Prezydium — prof. dr Franciszek Misztal
Z-cy członków Z. G.: prof. dr Jarosław Naleszkiewicz
prof. dr Tadeusz Pełczyński.

Wybrano również członków Zarządu Głównego, organizatorów Oddziałów:

prof. dr Marian Piątek — O/Gdański
prof. dr Stanisław Ochęduszko — O/Gliwicki
prof. dr Jerzy Litwiniszyn — O/Krakowski
prof. dr Jan Szmelter — O/Łódzki
prof. dr Edmund Karaśkiewicz — O/Poznański
z-ca prof. Jerzy Sułocki — O/Szczeciński
prof. dr Jerzy Mutermilch — O/Warszawski
doc. dr Adam Mitzel — O/Wrocławski

oraz Główną Komisję rewizyjną w składzie:
Przewodniczący — prof. dr Zenobiusz Kłębowski
Członek Komisji — prof. dr Zbigniew Wasiutyński

Członek Komisji — prof. dr Stefan Ziemba

Z-ca Członka Komisji — doc. dr Igor Kisiel.

Pierwszy został utworzony Oddział PTMTiS w Poznaniu.

W dniu 2 kwietnia 1958 r. wybrano Zarząd Oddziału w składzie:

Przewodniczący — prof. dr E. Karaśkiewicz oraz

członkowie Zarządu — prof. dr E. Kręglewski

dr J. Puchałka

adj. J. Czarnecki

Pięć następnych oddziałów powstało w październiku 1958 r. Były to:

Oddział we Wrocławiu utworzony 13 października. Do pierwszego Zarządu Oddziału weszli:

Przewodniczący — doc. dr Adam Mitzel,

Sekretarz zast. prof. — dr Otton Dąbrowski

członkowie Zarządu — doc. dr J. Zawadzki

doc. dr M. Zakrzewski

15 października ukonstytuował się Zarząd Oddziału w Gdańsku w składzie:

Przewodniczący — prof. Marian Piątek

wiceprzewodniczący — doc. dr W. Brzozowski

sekretarz — dr E. Burka

25 października wybrano Zarząd Oddziału w Warszawie, w składzie:

przewodniczący — prof. dr Jerzy Mutermilch

wiceprzewodniczący — prof. dr J. Naleszkiewicz

sekretarz — doc. dr M. Sokołowski

skarbnik — doc. dr J. Lipka

członkowie Zarządu — prof. dr W. Poniż

prof. F. Janik

prof. dr E. Szczepaniak

28 października zorganizowany został Oddział w Gliwicach, do Zarządu zostali wybrani:

Przewodniczący — prof. dr Marian Janusz

członkowie Zarządu — prof. dr Z. Wusatowski

— doc. dr Z. Budzianowski

29 października wybrany został Zarząd Oddziału w Szczecinie w składzie:

Przewodniczący — prof. dr K. Lisowski

sekretarz — z-ca prof. J. Sułocki

członek Zarządu — z-ca prof. J. Mierzejewski.

Dnia 27 listopada powstał Oddział PTMTiS w Krakowie. Do Zarządu zostali wybrani:

Przewodniczący — prof. dr Antoni Sałustowicz

wiceprzewodniczący — prof. J. Walczak

sekretarz — doc. dr W. Truszkowski

W Oddziale Łódzkim (brak daty założenia) wybrano:

Przewodniczącego — prof. dr Jana Szmeltera

i sekretarza — mgr inż. W. Walczaka

Pod koniec pierwszego kwartału 1959 r. do PTMTiS należało już 236 osób. W inaugu-

racyjnym zebraniu naukowym w Warszawie (1 grudnia 1958) prelegentem był prof. W. Nowacki, a udział w zebraniu wzięły 63 osoby z 6 Oddziałów Towarzystwa.

Pierwszy Zjazd Delegatów, z udziałem 30 osób, w tym 22 delegatów odbył się w Warszawie dnia 30 maja 1959 r. Pierwsze sympozjum PTMTiS zostało zorganizowane w styczniu 1960 w Łodzi na temat metod numerycznych w mechanice budowli, następnie w Gdańsku, Poznaniu i Wrocławiu.

Pierwszy konkurs naukowy PTMTiS, na najlepszą pracę z dziedziny doświadczalnej analizy został ogłoszony w roku 1959. Konkurs został rozstrzygnięty w grudniu 1960 r. Przyznano I nagrodę mgr inż. Zygmuntoowi Rolińskiemu i mgr inż. Zdzisławowi Kalewiczowi oraz dwie drugie nagrody doc. dr Zdzisławowi Marciniakowi i dr. inż. Przemysławowi Jastrzębskiemu.

Pierwszym członkiem zagranicznym został prof. B. R. Seth (z Indii), wybrany na zebraniu założycielskim 13 marca 1958 r.

Pierwszymi członkami honorowymi Towarzystwa zostali wybrani, na Zjeździe Delegatów w r. 1966 profesorowie Włodzimierz Burzyński, Bohdan Stefanowski. Przez cztery lata (1959 - 1962), zgodnie z uchwałą Zarządu Głównego z dnia 3 grudnia 1958 r., wydawano, metodą powielaczową, Biuletyn PTMTiS. Ukazało się 12 numerów Biuletynu, redaktorem był prof. Artur Kacner.

W następnych latach powstało dalszych osiem oddziałów Towarzystwa:

Częstochowa — 1969 r.

Bydgoszcz — 1970 r.

Rzeszów — 1972 r.

Opole — 1975 r.

Lublin — 1978 r.

Zielona Góra — 1978 r.

Bielsko-Biała — 1980 r.

Kielce — 1984 r.

Godność członków honorowych Towarzystwa została nadana na kolejnych Zjazdach Delegatów, w uznaniu zasług w rozwoju mechaniki i PTMTiS, następującym Kolegom:

Prof. dr Włodzimierz Burzyński	Gliwice	1966
Prof. dr Bohdan Stefanowski	Warszawa	1966
Prof. dr Edmund Karaśkiewicz	Poznań	1970
Prof. dr Jerzy Mutermilch	Warszawa	1970
Prof. dr Wacław Olszak	Warszawa	1970
Prof. dr Witold Nowacki	Warszawa	1971
Prof. dr Marian Janusz	Gliwice	1974
Prof. dr Janusz Dietrych	Gliwice	1976
Prof. dr Zbigniew Kączkowski	Warszawa	1976
Prof. dr Igor Kisiel	Wrocław	1978
Prof. dr Jan Oderfeld	Warszawa	1978

Zagranicznymi członkami PTMTiS wybrani zostali następujący uczeni:

1. P. R. Seth	Indie	1958
2. I. I. Artobolewski	ZSRR	1969

3. G. Backhaus	NRD	1969
4. A. T. Balewski	Bułgaria	1969
5. G. Brankow	Bułgaria	1969
6. P. Brousse	Francja	1969
7. E. Carafoli	Rumunia	1969
8. P. Csonka	Węgry	1969
9. L. Gauthier	Francja	1969
10. P. Germain	Francja	1969
11. J. P. Hartog	USA	1969
12. G. Heinrich	Austria	1969
13. H. Heinrich	Austria	1969
14. C. Jacob	Rumunia	1969
15. W. T. Koiter	Holandia	1969
16. J. Kozesnik	Czechosłowacja	1969
17. J. Kravtchenko	Francja	1969
18. D. Lazarević	Jugosławia	1969
19. A. W. Łykwow	ZSRR	1969
20. H. Matzke	NRD	1969
21. N. J. Muscheliszwili	ZSRR	1969
22. A. Myslivec	Czechosłowacja	1969
23. H. Parkus	Austria	1969
24. W. M. Rohsenow	USA	1969
25. M. Roy	Francja	1969
26. G. N. Sawin	ZSRR	1969
27. E. Schmid	Austria	1969
28. I. N. Sneddon	Szkocja	1969
29. Z. Sobotka	Czechosłowacja	1969
30. L. Sobrero	Włochy	1969
31. K. Szèchy	Węgry	1969
32. I. I. Wekua	ZSRR	1969
33. A. Ylinen	Finlandia	1969
34. L. G. Łojcjanskij	ZSRR	1973
35. G. Rieder	RFN	1972
36. O. C. Zienkiewicz	Wielka Brytania	1972
37. B. I. Dołapczjew	Bułgaria	1974
38. H. Görtler	RFN	1973
39. B. F. Veubeke	Belgia	1972
40. L. Escande	Francja	1974
41. F. I. Nirdson	Dania	1974
42. Cz. Rodkiewicz	Kanada	1980
43. J. Moszyński	USA	1980
44. A. K. Oppenheim	USA	1980
45. Ch. Massonnet	Belgia	1980
46. S. Crandall	USA	1980

47. K. Frołow	ZSRR	1980
48. Prof. Aleksander Čyras	ZSRR	
49. Prof. Pierre Čapodanno	Francja	1983
50. Prof. Manfred Hoffmeister	NRD	1983
51. Prof. Aleksiej Iliuszyn	ZSRR	1983
52. Prof. Ülo Lepik	ZSRR	1983
53. Prof. Theodor Lehmann	RFN	1983
54. Prof. Sandor Kaliszky	Węgry	1983
55. Prof. Giulio Maier	Włochy	1983
56. Prof. Leonard Maunder	Anglia	
57. Prof. John H. Argyris	W. Brytania + RFN	1983
58. Prof. Jan Hult	Szwecja	1983
59. Prof. Sumio Murakami	Japonia	
60. Prof. Philip G. Hodge	Wielka Brytania	

W przeciągu XXV lat istnienia PTMTiS liczba członków Towarzystwa przekroczyła 1030 osób. Duża część spośród tych osób ofiarnie pracowała i pracuje społecznie w Oddziałach Towarzystwa, w Zarządzie Głównym, przy organizacji sympozjonów i konkursów naukowych, kursów naukowych, wygłasza referaty na zebraniach naukowych, itd. Poniżej publikujemy honorową listę tych działaczy Towarzystwa, którzy jak się wydaje szczególnie hojnie i to przez długi okres czasu poświęcali swój czas działalności społecznej w ramach PTMTiS.

Oddział w Bielsku-Białej

Profesor Stanisław Gdula

Oddział w Częstochowie

Profesor Jerzy Kołakowski

Profesor Janusz Elsner

Profesor Roman Janiczek

Docent Waldemar Bachmacz

Oddział w Gdańsku

Profesor Roman Kazimierczak

Profesor Piotr Wilde

Profesor Eugeniusz Bielewicz

Profesor Wojciech Pietraszkiewicz

Profesor Jan Kruszewski

Profesor Józef Więckowski

Oddział w Gliwicach

Profesor Jerzy Antoniak

Profesor Szczepan Borkowski

Dr inż. Remigiusz Ćwik

Profesor Janusz Dietrych

Profesor Marian Janusz

Docent Walery Szuścik

Profesor Andrzej Tylikowski (również Oddział w Warszawie)

Profesor Józef Wojnarowski

Oddział w Krakowie

Profesor Władysław Bogusz

Profesor Roman Ciesielski

Profesor Zbigniew Engel

Docent Stanisław Kasprzyk

Profesor Wiesław Krzyś

Profesor Zenon Waszczyszyn

Profesor Michał Życzkowski

Oddział w Łodzi

Profesor Jan Szmelter

Profesor Zdzisław Parszewski

Docent Władysław Walczak

Docent Janusz Lipiński

Docent Kazimierz Grossman

Oddział w Poznaniu

Profesor Edmund Karaśkiewicz

Profesor Jarosław Stefaniak

Profesor Czesław Cempel

Profesor Henryk Mikołajczyk

Oddział w Szczecinie

Profesor Jerzy Sułocki (również w Łodzi)

Docent Jerzy Mierzejewski

Docent Czesław Mickiewicz

Docent Karol Grudziński

Docent Henryk Ostapiuk

Magister inż. Mieczysław Kosecki

Oddział w Warszawie

Doktor Kazimierz Borsuk

Profesor Zbigniew Brzoska

Profesor Marek Dietrich

Profesor Stanisław Dubiel

Profesor Przemysław Jastrzębski

Profesor Artur Kacner

Profesor Zbigniew Kączkowski

Profesor Jan Mutermilch

Profesor Witold Nowacki

Profesor Zbigniew Olesiak

Profesor Wacław Olszak

Profesor Zbigniew Osiński
 Docent Edward Radwański
 Profesor Jacek Stupnicki

Profesor Witold Wierzbicki

Profesor Stefan Zahorski

Oddział we Wrocławiu

Profesor Augustyn Borcz
 Profesor Eugeniusz Brzuchowski
 Profesor Adam Cybulski
 Profesor Igor Kisiel

Profesor Adam Mitzel

Profesor Jerzy Zawadzki

Zbigniew Olesiak

Wielce Szanowny Panie Redaktorze!

Zaproszony do wypowiedzenia się na łamach jubileuszowego numeru „Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej” zmuszony jestem, ze względu na osobistą sytuację, ograniczyć się do niniejszego listu. Starość ma to do siebie, że lata biegną coraz szybciej. Dlatego trudno mi uwierzyć, że to już ćwierć wieku istnieje i działa Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej, do którego założycieli należałem wraz z profesorami; W. Wierzbickim, W. Nowackim, W. Olszakiem, Z. Kączkowskim, H. Waldenem i W. Urbanowskim. Po śmierci nieodżałowanego pierwszego Prezesa Towarzystwa, profesora Witolda Wierzbickiego, miałem zaszczyt być wybranym na Jego następcę. Wspominam lata swojej skromnej na tym stanowisku działalności jako ogniwo w całym łańcuchu ludzi dobrej woli, którzy w miarę swych możliwości przyczyniali się do rozwoju Towarzystwa. Sądzę, że Towarzystwo nasze ma pełne prawo obchodzić swe 25-lecie w przekonaniu, iż jego działalność miała istotne znaczenie dla integracji wielu dziedzin mechaniki i upowszechnienia jej osiągnięć. Święto Towarzystwa jest też świętem jego organu, kwartalnika „Mechanika Teoretyczna i Stosowana”, który zdobył już sobie ugruntowaną poważną pozycję w środowisku naukowym.

Przy okazji Jubileuszu składam Polskiemu Towarzystwu Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej serdeczne życzenia dalszej owocnej działalności dla dobra mechaniki i rozwoju jej zastosowań.

Jerzy Mutermilch
czł. honorowy PTMTS

Refleksje nad przyszłością PTMTiS

Jubileusz 25-lecia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej jest, jak każdy jubileusz, dobrą okazją do refleksji nad przebytą drogą i przyszłością Jubilata. Nie pretendując do nieomyślności i nie mając zamiaru wyrażania Zarządu Towarzystwa

w jego funkcjach chciałbym jedynie przedstawić swoje przemyślenia i poglądy, być może kontrowersyjne. Wydaje się jednak, że tylko taka kontrowersyjność jest warta przedstawienia, gdyż stymuluje krytyczne odruchy i daje impuls do zmian niezbędnych w życiu każdego organizmu.

Zacznijmy przede wszystkim od kwestii, czy zmiany są potrzebne, a jeśli tak to jakie. Jest faktem, że Towarzystwo nasze, którego głównym celem miała i powinna być nadal integracja środowiska naukowego, stymulacja prac badawczych i krzewienie nowych idei, powstawało w odmiennych niż obecnie warunkach. W szczególności ówczesne środowisko naukowe było conajmniej kilkakrotnie mniej liczne, niż obecnie, umożliwiając tym samym łatwość bezpośrednich kontaktów oraz lepsze niż obecnie rozeznanie w tematyce prac naukowych poszczególnych ośrodków. Ponadto między placówkami naukowymi Uczelni a jednostkami gospodarki albo nie było w ogóle barier, albo jeśli były to ich przekroczenie nie sprawiało trudności. Podkreślam to, gdyż w moim przekonaniu między nauką i praktyką musi istnieć sprzężenie zwrotne korzystne dla obojgu partnerów. Z jednej bowiem strony sprzężenie to umożliwia łagodzenie bolączek przemysłu przez naukę występującą w charakterze „lekarza”, z drugiej strony daje naukowcom punkt wyjścia do formułowania problemów o charakterze poznawczym, wykraczających poza konkretne bolączki. W chwili obecnej mamy do czynienia z barierami przepisów jak wprowadzone w 1968 roku odcięcie szkolnictwa od przemysłu, bądź z barierami organizacyjnymi. W rezultacie tego środowisko zarówno naukowców jak i potencjalnych naukowców, w szczególności pracowników instytutów resortowych i ośrodków badawczo-rozwojowych jest ściśle zdeintegrowane. Szczególnie ta ostatnia grupa potencjalnych naukowców jest moim zdaniem bardzo odseparowana, chociaż jej techniczne możliwości działania nie ustępują, a niejednokrotnie przewyższają możliwości Uczelni. Wreszcie nie bez znaczenia są zmiany jakie nastąpiły w psychice środowiska naukowego. Nie idealizując sytuacji sprzed ćwierćwiecza stwierdzam jedynie, że ówczesny stopień zaangażowania i wiary w celowość pracy były zdecydowanie większe niż obecnie. Widowym objawem tego są między innymi prace doktorskie i habilitacyjne, których poziom, przeciętnie biorąc, uległ wyraźnemu obniżeniu i których motywacja wypływa często raczej z chęci spełnienia kryteriów wymaganych przez ustawę o szkolnictwie wyższym aniżeli z przesłanek merytorycznych.

Te obiektywnie zmienione okoliczności powodują, że Towarzystwo nasze znajduje się, jak i wiele innych stowarzyszeń, w sytuacji znacznie trudniejszej niż poprzednio. Na skutek tego tradycyjne i sprawdzone w poprzednich warunkach pod względem efektywności formy działania Towarzystwa powinny być zmodyfikowane. Generalnie biorąc, należy zastanowić się co zrobić, aby Towarzystwo odtworzyło swą poprzednią rolę rzeczywistego forum wymiany poglądów i dyskusji naukowej.

Dla spełnienia tego zasadniczego celu wydaje się celowe:

- a) rozszerzenie bazy działania Towarzystwa przez szersze niż dotąd wciągnięcie do współpracy stojącej obecnie na uboczu grupy ludzi zatrudnionych poza uczelniami,
- b) upowszechnienie wśród członków Towarzystwa znajomości kłopotów, czy zagadnień nurtujących środowisko inżynierskie,
- c) nie negując istotnej roli zebrań Towarzystwa jako forum dyskusji nad pracami już zakończonymi, warto by się jednak pokusić nad szerszym wprowadzeniem referatów

typu przeglądowego, relacjonujących nie tylko stan wiedzy obecnej lecz także formułujących problemy, których rozwiązanie jest pożądane. Ten ostatni element mógłby odegrać istotną rolę jako stymulator działania zwłaszcza młodych pracowników naukowych.

Wymienione punkty nie wyczerpują wszystkich możliwości w kierunku uaktywnienia naszej działalności. Dodatkowym niezbędnym jednak warunkiem jest odtworzenie większej regularności działania naszych ogniw terenowych i narzucenie sobie pewnej dyscypliny. Nie trzeba bowiem zapewniać, że o ostatecznym efekcie pracy decyduje wytrwałość.

Kończąc swoją wypowiedź przepraszam, jeśli mimo woli kogoś uraziłem, proszę mi jednak wierzyć, że uwagi moje sformułowałem mając na widoku jedynie dobro Towarzystwa.

Zbigniew Brzoska